

Infinitivusok

(készítette: Péli Ágota t.)

Az infinitivus: főnévi igenév, amely igei természeténél fogva lehet cselekvő (aktív) és szenvedő (passzív); kifejezheti a cselekvés állapotát: imperfectum (folyamatos), perfectum (befejezett), instans (beálló), és ugyanaz a vonzata, mint a személyes igének: pl. matrem amare; beatē vivere, stb.

A mondatban lehet:

alany: Dormire bonum est. – Jó dolog aludni.

tárgy: Vincere scis. – Győzni tudsz.

célhatározó (költőknél): dignus amari – szeretetre méltó

állítmány: infinitivus historicus (a praet. impf. vagy a praes. perf. helyett áll elbeszélésekben, és múlt időnek fordítjuk.)

alanyi és tárgyi mellékmondatok helyett áll az accusativus és a nominativus cum infinitívós szerkezetekben.

	activum	passivum
inf. imperfectus egyidejű	- āre, -ēre, -ēre, -ire (a szótári alak 2. tagja) pl. <u>a</u> mare = szeretni, venire = jönni acc. c. inf.: Video matrem venire. nom. c. inf.: Videtur mater venire. létege: esse	- āri, -ēri, -i, -iri (impf. tő + /r/i) pl. <u>a</u> marī = szerettetni <u>acc. c. inf.:</u> Video matrem a filiis amari. <u>nom. c. inf.:</u> Videtur mater venire.
inf. perfectus előidejű	perfectumtő + -isse pl. <u>a</u> ma <u>vi</u> ssē = hogy szeretett <u>vē</u> nisse = hogy jött acc. c. inf.: Video matrem vēnisse. nom. c. inf.: Videtur mater vēnisse. létege: fuisse	partic. perf. pass. acc. + esse pl. <u>a</u> ma <u>tu</u> m, <u>-a</u> m, <u>-u</u> m esse = hogy szerettetett <u>a</u> ma <u>tu</u> s, <u>-a</u> s, <u>-a</u> esse = hogy szerettetett A participiumi részt egyeztetjük a szerkezet acc-val (*nom-val): acc. c. inf.: Video mat <u>re</u> m a filiis ama <u>tu</u> m esse. *nom. c. inf.: Videt <u>ur</u> ma <u>te</u> r a filiis ama <u>tu</u> m esse. (*nom. c. inf.: A participiumi rész nominativusba kerül.)
inf. instans utóidejű	partic. instans act. accusativusa + esse pl. <u>a</u> ma <u>tu</u> r <u>u</u> m, <u>-a</u> m, <u>-u</u> m esse = hogy szeretni fog <u>a</u> ma <u>tu</u> r <u>u</u> s, <u>-a</u> s, <u>-a</u> esse = hogy szeretni fognak A participiumi részt egyeztetjük a szerkezet acc-val (*nom-val): acc. c. inf.: Video mat <u>re</u> m ven <u>tu</u> ra <u>m</u> esse.(... puer <u>u</u> s ven <u>tu</u> ro <u>s</u> esse.) *nom. c. inf.: Videt <u>ur</u> ma <u>te</u> r ven <u>tu</u> ra <u>m</u> esse. (... puer <u>i</u> ven <u>tu</u> ri esse.) (*nom. c. inf.: A participiumi rész nominativusba kerül.) létege: futurum³ esse = fore	partic. perf. pass. sing. acc. neutruma + iri pl. ama <u>tu</u> m iri = hogy szerettetni fog acc. c. inf.: Video matrem amatum iri. nom. c. inf.: Videtur mater amatum iri. A participiumi részt <u>-um iri</u> egyáltalán nem egyeztetjük!